

- Uvod • Simptomi • Dijagnoza • Liječenje i prevencija

Uvod

Creutzfeldt-Jakobova bolest (subakutna spongiformna encefalopatija) je napredujuća, neizbježno smrtna infekcija koja proizvodi mišićne grčeve i sve veći gubitak duševne funkcije.

Creutzfeldt-Jakobova bolest javlja se širom svijeta. Malo se zna o širenju bolesti. Malo ljudi ju je dobilo zbog primanja zaraženog implantata korneje (rožnice oka) ili moguće drugog tkivnog transplantata od zaraženih davatelja ili od zagađenih instrumenata korišćenih kod hirurškog zahvata na mozgu. Hormon rasta pripremljen iz hipofize umrlog čovjeka može također biti izvor infekcije (Danas postoji sintetski hormon rasta). Rizik od nastanka bolesti se povećao u ljudi koji su se podvrgnuli hirurškom zahvatu na mozgu. Nekoliko je patologa oboljelo od Creutzfeldt-Jakobove bolesti, pretpostavlja se, od mrtvaca.

Creutzfeldt-Jakobova bolest u prvom redu zahvaća odrasle, naročito one u kasnim 50-tim godinama. Uzročni organizam bilo je teško prepoznati, jer nije otkrivena povezanost bolesti sa prisustvom nijedne strane RNK ili DNK. Međutim, postoje dokazi koji ukazuju na prisutnost specifične bjelančevine, zvane prion, u oboljelih od te bolesti.

Bolest slična Creutzfeldt-Jakobovoj bolesti pojavljuje se u ovaca ("scrapie") i stoke (bolest kravljeg ludila). Infekcija se prenosi na potomstvo i nagađa se da se može steći jedenjem zaraženog tkiva. Nije jasno kako je došlo do prenosa sa jedne životinjske vrste na drugu, ali se sumnja da se učestalost bolesti kravljeg ludila povećava kada se stoka hrani ovčjim iznutricama, a slučajevi u ljudi mogu se javiti kada ljudi jedu zaraženu govedinu.

Simptomi

Simptomi se ne pojavljuju mjesecima ili godinama nakon izloženosti. Polako dolazi do oštećenja mozga i gubitak intelektualne sposobnosti (demencija) postaje očit. Najprije simptomi mogu biti slični simptomima kod drugih demencija - zanemarivanje lične higijene, apatija, razdražljivost, zaboravnost i zbunjenost. Neki se ljudi lako umaraju, pospani su, ne mogu zaspati ili pate od drugih poremećaja sna. Simptomi se ubrzaju, obično mnogo brže nego pri Alzheimerovoj bolesti, sve dok osoba nije duboko dementna.

U prvih 6 mjeseci nakon što počnu simptomi, obično se jave mišićni trzaji. Mogu se razviti drhtanje, nezgrapnost i osobiti pokreti tijela. Vid može postati zamućen i zamagljen. Većina ljudi umire, često od upale pluća, nakon 3-12 mjeseci bolesti. Oko 5%-10% ljudi preživi 2 ili više godina.

Dijagnoza

Doktor uzima u obzir dijagnozu Creutzfeldt-Jakobove bolesti kada dijagnostički obrađuje osobu sa demencijom. U većine ljudi sa demencijom, Creutzfeldt-Jakobova bolest nije vjerojatan uzrok, ukoliko se duševna funkcija ne pogoršava brzo ili nije praćena mišićnim trzanjem. Creutzfeldt-Jakobovu bolest obično se ne dijagnosticira za života bolesnika, jer zahtijeva uzimanje komadića moždanoga tkiva za specifično pregledavanje. Takvo je pregledavanje sigurno, ali se radi samo onda kada se Creutzfeldt-Jakobova bolest čini vjerojatnom mogućnošću.

Liječenje i prevencija

Creutzfeldt-Jakobova bolest se ne može izliječiti, a njeno napredovanje se ne može usporiti. Doktor nastoji učiniti da se osoba osjeća udobno i liječi simptome. Budući da se bolest prenosi ljudi moraju izbjegavati transplantaciju ili jedenje zaraženog životinjskog tkiva.